Ч. 223 (13.171). Львів, субота 8. жовтня 1932. Poсztowa opłatę uiszczono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Чвертьрічно 12·00 „ Піврічно 24·00 „ Річно 48·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Пошуканки виходу з безвихідної ситуації...

Небезпека розвалу Ліґи Націй. — Крах конференції роззброєння. — Німецьке гороїження й французька неуступчивість під знаком внутрішньо-політичної демаґоґії. — Розпучливі спроби Анґлії. — Росія предметом адорації. — Голос мають керманичі...

Львів, 6. жовтня 1932.

Здається, що від початку сухітничої вегетації Ліґи Націй ця установа не переживала ще такої високої гарячки, як тепер. Дехто з її достойників у розмовах з журналістами зачіпив оригінальне питання: чи небезпечнішим для іствування Ліґи є віднова франко-німецького спору в його останній формі, чи манджурський конфлікт. Питання само собою може цікаве, але найцікавіший сам підхід до нинішньої ситуації Ліґи: скрізь бачать люди лише самі її тіні і труднощі і журяться лише тим, з якими труднощами буде найважче боротися...

В усякому разі маніфестаційні компліменти, якими представники Франції, Анґлії й Італії обсипали Ліґу, бажаючи бодай трохи розрідити прикру женевську атмосферу, — практично цій установі не помогли. Конференція роззброєння без участи Німеччини провадити нарад не може, тимбільше, що над усіми цими нарадами силою факту зависла проблема, яку Німеччина поставила руба своєю нотою з 31. серпня: ревізії засадничої 5-ої статті версайського договору, що односторонньо обмежила німецьку збройну силу і таким робом заперечила засаду рівности, що її чейже привернув пакт у Льокарно. Розпучливий лист Гендерсона до Нойрата не мав ніякого позитивного наслідку. Бенкетна промова Еріота й відповідь Папена на сторінках преси — до решти ситуацію загострили. Після цього закордонний міністр Франції й не шукав розмови зі своїм німецьким товаришем і Женева взагалі втратила це єдине значіння, яке вона мала: як терен особистих зустрічей державних керманичів і дипльоматів.

Нічого й дивуватися, що в цій ситуації Ліґа не могла нічого мудрішого зробити, як далеко-східню справу — відложити до половини листопада. Але справи европейської співпраці та успіху міжнародного роззброєння від цього не поправилися. Спекавшись манджурського тягару та вложивши на 6 тижнів під сукно обемистий рапорт Лейтона, який рішуче відкидає ідею погодитися з доконаними Японією фактами, — тим важче затяжів на Ліґі тягар франко-німецького престіжово-збросневого спору. Остаточне фіяско конференцій роззброєння булоб рівнозначне з гаслом до нових самовільних збросних перегонів усіх держав світа та одночасно похоронювалоб надії на скреслення Америкою воєнних довгів. Врешті невдача тої конференції булаб страшним ударом для престіжу Анґлії, що задокументувалаб безсильність і бездарність анґлійської президії.

Становище Анґлії ускладнює факт, що на поведінку Німеччини й Франції впливає передовсім внутрішня ситуація в обох тих краях. Нема двох думок, що рішучість уряду Папена на закордонному ґрунті є одним із головних засобів ослабити опозиційні внутрішні атаки й віддискати внутрі краю авторитет, надщерблений відомими подіями на останньому засіданні розвязаного райхстаґу. Нема теж сумніву, що неуступливість Еріота випливає у великій мірі з невідрадної господарської ситуації, серед якої уряд мусить дорожити своєю популярністю й оминати хоч і найрозумніших, але непопулярних кроків, які внеможливлять йому напр. — наложити нові податки... Очевидно, що це не звільняє Анґлії від обовязку пробувати всіх можливих способів узгіднити діяметрально протилежні погляди. Не є це дуже приємна і вдячна робота, але її не можна не робити. Звідси й ідея ще одної конференції, яка творить тему запросин, надум, претенсій, застережень, надій і сумнівів. Чи буде це конференція 4-ох европейських великодержав, чи пяти — ще з участю Сполучених Держав Америки; чи відбудеться у Льондоні чи у Женеві; чи буде раніш уже усталена якась компромісова плятформа чи щойно шукатимуть її підчас нарад; чи рішення тої конференції матимуть характер конкретний і обовязуючий, чи лише дорадчий і підготовчий — усе це є предметом дипльоматичного „сондування" заінтересованих сторін, розмов, нот, ґазетних „пробних бальонів" та півофіціяльних заяв.

А тимчасом загострення франко-німецьких відносин витворює у европейському укладі сил нову ситуацію і відкриває нові можливости. „Найбільш франкофільський з усіх дотеперішніх німецьких урядів" уряд Папена, як його назвав недавно відомий німецький політик і промисловець Рехберґ, перестав казати про спільний франко-німецький ґенеральний штаб, а зате — завзято конферує у Берліні і Женеві з Літвіновим. Націонал-соціялісти стушували свою кампанію проти комуністів і бються по вулицях Берліна й Відня радше з еcдеками, державною поліцією — та жидами. У німецькій пресі знову читаємо про спасенний для світа бльок демократичної Німеччини, фашистівської Італії, комуністичної Росії і військово-диктаторської Туреччини. Мабуть під впливом цих голосів — Франція заговорила про пакт неаґресії з Совітами, Румунія відновила розмови з Літвіновим на цю тему, а полк. Бек, який недавно їздив у „туристичних" цілях до Туреччини, мабуть таки стане міністром закордонних справ. Словом, Росія знову стала предметом адорації. Звичайна річ: франко-німецьке порозуміння є кінцем Рапалля і стабілізацією західної цивілізації; франко-німецький спір є підложжям політичного значіння Совітів і ґрунтом праці III. Інтернаціоналу.

Все це такі цікаві теми, що розписуються про них найчільніші індивідуальности ріжних европейських народів. У західній пресі кожний день приносить розмову з якимось визначним діячем як його оригінальну статтю. Кілька днів тому читали ми прецікаві виводи ген. Секта, безперечно найбільшої військової індивідуальности сучасної Німеччини, вчора мали ми одночасно розмову з Еріотом у „Нае Фрає Прессе" та з през. Масариком у „Берл. Таґеблятті". Кожний з них ставить іншу діягнозу нинішньої европейської недуги, що інше радить і висловлює інші погляди щодо розвитку будучих подій. На жаль — у цій розбіжности й ріжнородности цих поглядів криється саме суть і траґедія нинішньої ситуації.

День місяця української преси у Львові.

В неділю 9. жовтня н. р. в 12. год. вполудне в салі Т-ва „Бесіда" — „Народній Дім", вул. Рутовського 22. у Львові — відбудеться виклад п. н.: „Сучасна українська преса і громадянство". Виклад виголосить ред. Володимир Целевич.

Українці міста Львова хай являться громадно!

Цьогож дня відбудуться відчити на цюж тему по всіх читальнях „Просвіти" й товариствах „Будучність", „Воля" і „Зоря" у Львові.

В одних пополудні, а інших вечором.

Утопія та дійсність.

(З приводу „Листів з Анґлії" п. В. Панейка.)

Стаття з циклю дискусійних.

III.

„Moscovia tyrannide gaudet".

Краще й незмірно глибше ніж п. Панейко, розуміли вагу української національно-політичної ідеї російські бюрократи-губернатори й міністри та царі. Вони виявили себе значно талановитішими історіософами й соціольоґами, як автор „Листів з Анґлії". Року 1881 ґенерал-ґубернатор Гурко писав у свому звідомленні до царя Олександра III. про положення на Україні ось що:

„Щодо суспільного середовища, то ґрунт півдня Росії, через етнографічний склад свого населення, походженням із мандрівного люду, що шукав у часи кріпацтва притулку на півдні від переслідувань поміщицької влади, або з людности, що історичною долею підпала під вплив польських, **козацьких і запорізьких традицій**, — має в собі багато племінних та **історично-створених особистостей.** Місцева інтеліґенція не тільки не пробує заглажувати цих особливостей, не тільки не вживає зусиль для більшої асиміляції країни, але в значній мірі заражена цими особливостями і **чужа російським національним завданням".** („За сто літ" т. І., с. 161, Київ, 1925). Я навмисне переклав цей писаний крутою російською канцелярщиною уривок із Гуркового звідомлення, на якому цар зазначив власною рукою: „Вообще не особенно утѣшительно". (Взагалі не дуже відрадно). Гурко розумів підстави „українського сепаратизму" в минулому і в добу, в якій він був ґенерал-губернатором на Україні. Не маю сумніву, що цей меткий обрусителі і на перспективу російсько-українських відносин глянув би значно обережніше, ніж п. Панейко, з його „Зединеними Державами Сходу Европи" та іншою політичною фантастикою. Російський бюрократ найшов на Україні інші, відмінні від росіян **політичні традиції.** На Московщині **централізм, страх і сліпий послух** у масах, — на Україні стремління до свободи, боротьба за неї. Ще Драгоманів свого часу показав, що російський революційний рух 19. століття жив головно „південними", **українськими** елементами. Про це свідчать імена таких діячів „Народної Волі", як Желябов, Кибальчич, Дебогорій, Мокрієвич, Марія Ковалевська, Попко і багато-багато інших. Коли візьмете недавно видані в Москві збірники-словники під назвою „Деятели революционного движения в Росии", то здивуєтесь, яка велика сила **українського духа й хисту** пішла в російський революційний рух. Навіть асимільовані українці зберегли свої **столітні традиції боротьби за свободу**, так ніби стверджували правдивість слів Вольфа: L'Ukraine a toujours aspire a etre libre". (Україна завсіди хотіла бути вільною).

Якаж відмінна історично-політична традиція російського народу! Діяч „паневропейства" Куденгове-Калерґі дуже влучно зазначив у своїй книзі „Сталін і Спілка", що російський народ **ніколи в історії не був вільний.** Ще Карло Х. Густав шведський, союзник Б. Хмельницького, попереджав українського гетьмана, що „Москва не стерпить вільного народу". **Moscovia tyrannide gaudet** (Московщина тішиться тиранством), — писав один анґлійський політичний письменник 17. століття. Це зовсім невипадкове, що саме на Московщині зріс і змінцнів більшовизм, ця квінтесенція тиранського режиму і невипадкове, що найбільший спротив цей режим зустрів на Україні, так що треба було мос-

ковським більшовикам пролити ріки крови і взятися до систематичного **вйморювання українців голодом,** щоби міцніше стати на українській землі.

Дуже добре схарактеризував централістичну й ворожу свободі людини традицію Московщини Володимир Антонович у своєму листі до Драгоманова, якого він перестерігав перед захопленням „єдиним революційним фронтом" з російськими противниками царського режіму: Російські революціонери, на думку Антоновича, були тільки **„Держиморди (поліціянти) з червоним прапором".** Пророче слово Антоновича, на жаль, справдилося. Але інакше й бути не могло. Російська маса, вихована протягом століть під царським і поміщицьким кнутом, не виробила в собі уміння боротися за індивідуальні й політичні права. Ця маса слухала і слухає кожного червоного „капраля" з палицею. Максим Горкій писав 1919 р., що російський народ більше здатний **„терпіти, а не працювати** свідомо й чесно" („Die Kommunistische Internationale" ч. 12. 1919 р. Петербург). Нарешті один із так званих „сменовехівців" Рубер писав про **„талант слухати"**, властивий російським масам. („О смене вех". Петербург 1922 р.).

Навіть з небезпекою набриднути читачеві цитатами з історичних документів, мушу навести ще думку одного спостережливого німця, що був у Москві тому 200 років, за панування царя Петра І.: „Там, де у росіян панує **страх і сліпий послух,** а не розум, — вони будуть стояти попереду інших народів". („Ch. Weber. Verändertes Russland. Frankfurt 1744). І російські поети (Тютчев) і публіцисти (Суворін) вихваляють, як позитивну якість російського народу — **„довготерпіння"**, яке, наприклад, Суворін називав навіть ознакою ґеніяльности! І рівнорядно з цим „довготерпінням" Україна була й є країною, що все „глухо хвилювалась" (Пушкін: „Полтва"), країною „ізмєнніков", що на кожнім кроці виявляють свою „шатость". Країною, де традиція свободи виявлялася в бажанні цілого народу мати козацькі права, **права вільної людини.** Україна обстоювала „древнії вольности свої" (Величко) і свою індивідуальність політичну проти споконвічного московського централізму. В цій справі не треба тішити себе ніякими ілюзіями. Все минуле й сучасність нам показує усіх росіян, майже без вийнятку, уважати, як **централістів.** З цього погляду нема ріжниці між правими й лівими. Найвизначніший провідник декабристів Пестель писав у своїй „Русскій Правді" проти федералізму ось що: „Постановляется основним законом россійской державы, что каждая думка про федеративний устрій для неї цілком відкидається, як згубна шкода і найбільше зло"! Цей централізм, „демократичний централізм", як його називав Ленін, панує тепер в своїй цілій безмежности на території від Збруча до Тихого Океану.

П. Скит.
(Далі буде.)

З церковної ділянки Волині.

В останнім часі починається релігійний здвиг на Волині, очевидно, як реакція проти сельробівського безбожництва. Цей рух має характер український, в чому теж можна добачити реакцію проти московщини, яка все ще панує у православній церкві. Про це свідчать скарги селян, що їх вони вносять до епископа Полікарпа на „русскіх" батюшок при візитації парохій.

Одночасно видно змінену акцію замаскованих уже тепер безбожників проти релігії. Отак невідомі винуватці розібрали вночі браму, яку приготовила церковна послуга в м. Олиці з приводу приїзду еписк. Полікарпа. У відношенні до самого епископа починається деякий зворот. Тісний контакт еписк. Полікарпа з „певняками" викликає серед селянства помітне невдоволення. Нпр. вже були випадки, коли парохіяни не вийшли його зустрічати. Очевидно, маси хочуть, щоб епископ не лише був „формально" українцем, **але й щоби був з ними, в національному таборі.**

Вартість оборони **„певняками"** церкви й релігії поволі виясняють факти. Ось нпр. член ВУО п. Долуд, землемірний технік, що працює над комасацією в с. Вічині під рукою присяжного землеміра-поляка, в свято Чесного Хреста, коли в церкві правили Службу Божу, наказав селянам іти з ним на роботу. Селяни відмовилися, але пан полк. Долуд пригрозив їм карою по 10 зол. за непослух і бідні селяни пішли. Тепер вони міркують над питанням: чим відріжняються безбожники-сельроби від членів ВУО?

Другий приклад маємо в с. Милушах на Луччині, яке належить до церкви в Серниках. Настоятель цієї церкви, о. Грушецький, член ВУО, почуваючи за собою певну силу, надумав продати землю, що належить до „приписної" церкви в с. Милушах, щоби побудувати собі дім. Звичайна річ, дім для священика потрібний, але селянам не подобається, що це робиться способом „певняків" ставити перед доконані факти і кричати „малчать і не разсуждать". В результаті те, що селяни захвилювалися й пригрозили відірванням від православя.

Одним словом, у православній церкві надалі кипить і „оборонна" акція певняків усе більше банкрутує. До цього причиняються й такі факти, як почастунки пан-отців у „Рідній Хаті". В день престольного свята Чеснохресної церкви у Луцьку вони так розвеселили душі вином, що „еле можаху" стояти на ногах. Так українізують і відроджують церкву її монопольні оборонці.

Пр.

СКЛИКАННЯ АВСТРІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

ВІДЕНЬ, 6. Х. ПАТ. Осінну сесію австрійського парляменту скликано на 18. ц. м. Вчора відбулося засідання соц.-демократичного посольського клюбу, на якому ухвалено резолюцію, що протестує проти нарушення урядом конституції та заповідає гостру боротьбу з цього приводу.

Болюча справа.

Один з наших поважних громадян пише нам таке:

Я дістав ось якого листа: „Мого сина не приняли на ветеринарію. Не хочу, щоби хлопець тратив рік, тому я рішив записати його на курс абітурієнтів. Тому прошу поінформувати мене, чи цей курс має право прилюдности, що він варта, які дає права та виглял и на посаду. При тім запримічу, що я числю на знижку оплати, бо повної не в силі платити. Будьте отже ласкаві впевнитися в Дирекції щодо того".

Сповняючи бажання мого знайомого пішов я до Дирекції одинокої нашої торговельно кооперативної школи і щиро все директорові оповів. Одначе не побачив здивування ні обурення на його лиці. Він з поблажливою усмішкою сказав мені, що такі і їм подібні запити нераз сам діставав, та від довшого часу їх не дістає, бо люди переконалися про корисність курсу, який дає підготовку до торговельної і кооперативної праці та вже неодному дав спромогу добути хліб у наших, а навіть чужих установах. Це діється навіть в нинішніх тяжких часах, де не один зі щасливців, яким довелося покінчити високу школу сидить зі своїм дипльомом на ласці родини.

Щодо вартости курсу, директор сам не хотів, як інтересований висловлюватися, та я знаючи особисто майже всіх прелеґентів щодо того не мав найменших сумнівів, бо на курсах працюють самі люди з високими студіями і практикою. Знаю теж цілу низку абсольвентів курсу, які займають поважні місця в наших кооперативних повітових і краєвих централях. На жаль, у нас часто проявляється психіка раба, який все чуже вважає за більше вартне, ніж своє. Тому теж він також заплатить навіть вищу оплату в чужій школі, ніж у своїй. Оповідав мені директор, як один з його слухачів, що на курсі був звільнений, а перейшовши до експортівки платив вищу оплату, відповів на запит звідки на це має гроші: „Та шож, як треба, то чоловік мусить стягнутися". Чомуж нема цього „мусу" коли мова про рідну школу, яка власними силами вже тільки років удержується! А прецінь ми так любимо цей клич голосити.

Кооператор.

Новий французький проєкт.

ПАРИЖ, 6. Х. ПАТ. На основі інформацій бюра Аваса, французька делеґація на розбройну конференцію виладила плян міжнародньої безпеки і розброєння. Плян, який предложено французькому урядові до обміркування, подає пропозиції щодо консультативного пакту, системи контролі зброєнь і передбачує оміжнароднення цивільного летунства та редукцію деяких родів зброї, головно офензивного характеру, відповідно до резолюції конференції з дня 22. липня ц. р. Врешті французький плян передбачує вдержання військових клявзуль версайського трактату з деякими тільки змінами. При найближчій нагоді проєкт буде предложений конференції.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 8. ЖОВТНЯ 1932.

ПРОСПЕР МЕРІМЕ 3)

Блакитна кімната.

Коли кімната, яку дістав Левко, була найліпшою, то всетаки булоб нерозумно робити з того висновок, що вона була дуже гарною. Було в ній велике горіхове ліжко, заслонене перською тканиною, на якій виднілa видрукована фіолетною барвою чародійна історія Пірама і Тізбе. Стіни були покрит тапетою, на якій був намальований вид Неаполю з багато особами. На жаль, якісь подорожні без смаку і виховання не мали нічого ліпшого до роботи і подомальовували всім мужеським і жіночим постатям вуса та люльки; окрім того на небі і на морі можна було вичитати багато понаписуваних олівцем нісенітниць прозою та віршом. На такому тлі висіло кілька гравюр: „Людвик-Филип, складає присягу на конституцію з 1830 р.", „Перша зустріч Юлії і Сен-Пре", „В очікуванні щастя" і „Туга" на основі М. Дібіфа.

Ця кімната називалася блакитною, тому, що два фотелі праворуч і ліворуч натрана були покриті утрехтським плюшем цьогож коліру; тільки що від літ ті фотелі були покриті покровцями зі сірого цвикелю з амарантовими торочками.

За той час, як там ґотелеві слуги крутилися коло нової пані і предкладали їй свої услуги, Левко, який хоч залюблений, всетаки не був позбавлений здорового розсудку, пішов до кухні замовити обід. Він мусів ужити всього свого красномовства і деяких способів підкупства, щоби дістати обіцянку окремого обіду; зате його обурення не мало меж, коли він довідався, що в головній їдальні, то значить зараз побіч його кімнати, мають зійтися сьогодні на сердечний прощальний бенкет старшини 3-го полку гусарів і старшини 3-го полку стрільців, які саме змінялись у місті.

Господар присягався на всіх святих, що поминаючи природну веселість, звичайну для всіх французьких вояків, панове гусари і стрільці були знані в цілім місті своєю лагідністю і розсудливістю. Тому їх сусідство не буде ні дрібки перешкоджати пані добродійці, тимбільше, що у звичаю панів старшин було вставати зза стола перед північчю.

Коли Левко після цього запевнення, яке не зворушило його занадто, вертався до блакитної кімнати, запримітив, що його анґлієць займав уже кімнату сусідню від їхньої. Двері були відчинені. Анґлієць сидів за столом, на якім стояла склянка і пляшка і дивився на стелю з такою глибокою увагою, немов нахував мухи, які там проходжувалися.

— Що мене обходить сусідство! — сказав до себе Левко. — Анґлієць незабаром буде пяний, а гусари підуть собі перед північчю.

Увійшовши до блакитної кімнати, першою його роботою було перевірити, чи двері до сусідних кімнат були добре замкнені і чи мали міцні засуви. Від сторони анґлійця були подвійні двері; стіна була груба. Від сторони гусарів стінка була тонша, але двері були замкнені на ключ і на засуви. Врешті це була багато успішніша запора проти цікавости як нпр. заслони в повозі, а скільки-ж то людей уважає себе відмежованими від цілого світа у фякрі!

Безперечно, найбогатша уява не може змалювати собі повнішого щастя, як щастя двоє молодих коханців, які після довгого вичікування опинилися врешті самі, далеко від заздрісних та цікавих людей і можуть оповідати собі досхочу про свої минулі терпіння та насолоджуватися розкошами повного зєднання. Але чорт завжди знайде спосіб, щоби віллятн свою гірку краплину до чарки щастя.

Джонсон написав, але не перший, бо він взяв цю думку від одного грека, що ніхто не може сказати собі: „Сьогодні я буду щасливий". Цієї правди, ствердженої в дуже давніх часах найбільшими фільософами, не знають ще досі деякі люди, а в першу чергу більшість закоханих.

(Продовження буде).

Хто піддержує в Америці акцію розбивання українсько-католицьких церков?

НЮ ЙОРК, 19. вересня. Цікаві речі виходять припадкого на верх, які кидають світло на нелавню процесову манію проти українсько-католицьких церков у Злучених Державах. Перед кількома днями відбувався мітінґ одного польського комітету в Ню Йорку, до котрого, як виявилося, належить один „русин" греко-католик. Йому закинули, що він не вислав до краю грошей, призбираних згаданим комітетом на заложення польської приватної гімназії в малому галицькому містечку. Коли стали провірювати, куди цей „русин" ці гроші післав, виявилося власне, що він є членом польського комітету. Дотепер було трохи дивно, як це так українець належав до якогось польського комітету. Але тут вийшло на яву ще щось дивнішого: цей українець був одним із стовпів, що кілька літ вели боротьбу і процес проти української греко-католицької церкви св. Юрія в Ню-Йорку і навіть кандидував на церковного тростиса від бунтарів, котрі представляли себе як борців за „народні права" і тому хотіли віддати церкву в „посідання народу". Дотепер ми знали, що колишня російська православна місія уживала провокації для розбивання українсько-католицьких церковних громад. А оцей випадок вказував би, що також істнує подібна провокація і з іншої сторони. Коли в Польщі православна церква стала знаряддям чужих рук, то видко, що деякі чинники в Америці стараються розбити українсько-католицьку церкву через підбурювання темних елементів, а через те і до вини щування українського руху. З огляду на те повинні тепер отворитися очі всім українцям, в чиїм інтересі є оця загальна пропаґанда проти українсько-католицької церкви в Америці, не зважаючи на те, що лідери цього руху хочуть заслонити себе кличами „щиро-українського патріотизму".

„Америка".

Швайцарці проти невільництва та переслідувань на Радянщині.

37 кантональних радників та Ліга Християнства, що заступає 170.000 підписаних, звернулися до президента Швайцарської Конфедерації з листом, в якім говориться: „Від кількох років лютує на Радянщині невільництво та реліґ. терор. Тисячі й тисячі мущин, жінок та дітей засилають за їх віру та переконання до великих концентраційних таборів. Їх тамошні умовини життя там нелюдські. Дуже багато з них вже повмирало з голоду та злиднів. Союз Народів створено, щоби боронити справедливости. І ціла країна, що є членом цієї інституції, має право піднести свій голос за посередництвом свого уряду... Мовчанка урядів та Союзу Народів заохочує до всяких надужить. Чим довше це тріває, тим більше зростає неспокій народів і тим тяжче стає становище в цілому світі. В таких обставинах мовчанка Швайцарії чи її уряду не відповідає ані нашим інституціям, ані нашій гідности, ані волі швайцарського народу. Петиція „За мучеників", розповсюджена по нашій країні, має вже біля 170.000 підписів. Це число постійно зростає по мірі повороту підписних листів петиції до ріжних управ..."

Текст цієї петиції такий: „З огляду 1) на переслідування вірних усіх релігій на Радянщині, 2) на боротьбу, яку провадить більшовизм проти християнства, основи морального поступу світу, 3) на зріст небезпеки наслідком цього для нашої цивілізації — підписані просять Федеральну Раду рішуче домагатися інтервенції Союзу Народів, щоби свободу совісти шанували на Радянщині як у всіх цивілізованих народів.

Від імени підписаних під цією петицією просимо Федеральну Раду піднести цього року на Зборах Союзу Народів протест швайцарського народу проти невільництва та варварства, що панують на Радянщині". (Укр Б. в Ж.)

Розбудова нашого промислу у Львові.

Крім пекарської кооперативи „Золотий Колос" повстала у Львові ще одна кооперативна пекарня під назвою „Якір".

У ділянці пекарського промислу у Львові помічуємо дуже відрадне явище. Крім кількох приватних пекарських підприємств, власниками яких є українці, відома від деякого часу львівським мешканцям з її доброго й солідного печива кооперативна пекарня „Золотий Колос". А останніми днями заснували у Львові ще одну кооперативну нашу пекарню, що має назву „Якір". Львівський ринок поемний і ми певні, що солідні продукти нової кооперативної пекарні матимуть добрий збут. Що так воно буде — на це дають запоруку самі основники нової пекарні. Крім цього заснування цієї кооперативи є дальшим відрадним кроком у розбудові міської кооперації, а то тим більше, що заснуванням саме цієї кооперативної пекарні започатковується акцію креування взірцевих кооп. пекарень по всіх містах нашого краю. Як важна є ця ділянка нашої міської кооперації — не треба хіба згадувати, тим більше, що громадянство дало доказ повного зрозуміння ваги справи через участь чолових представників наших установ у заснуванні та управі нової кооперативи.

До Надзірної Ради „Якору" ввійшли: о. рек. Перрідон, проф. Тершаковець, дир. Алиськевич, інж. Творидло, дир. Ласовський, купець п. Дейнека і як фахівець-пекар п. Мислевич, що дає запоруку нетільки взірцевого ведення кооп. пекарні, але й матеріяльну запоруку членам udiловцям.

Запевнена співпраця найкращих фахівців-пекарів і їх участь у Надзірній Раді та Управі дає певність, що якість печива буде якнайкраща. Не сумніваємося, що загал українського громадянства піддержить цю нашу нову кооперативно-промислову станицю.

Всі коопетиви в Дрогобиччині працюють.

До Хвальної Редакції „Діла" у Львові.

В „Ділі" з дня 5. жовтня ц. р. появилась нотатка п. з. „З кооперативного життя Дрогобиччини", в якій неправильно представлено події, немов би то тільки завдяки інтервенції п. Сікача з Маслосоюзу відкрито опечатану кооперативу в Добрівлянах, а інші дальше нечинні.

Правдою є, що закриті були в Дрогобиччині 3 кооперативи, а саме в Нагуєвичах, Ясениці Сільній і Добрівлянах, і *всі разом відкрито після інтервенції Повітового Союзу Українських Кооператив у Дрогобичі.*

З високою пошаною

ПОВІТОВИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ У ДРОГОБИЧІ.

З еміґраційних справ.

Після скасування Еміґраційного Уряду.

Після скасування Еміґраційного Уряду й розподілу його функцій між два міністерства (закордонних і внутрішніх справ), перестали істнувати експозитури цього уряду, між іншим експозитура у Львові. Головним завданням цих експозитур було давати дозволи на безплатні еміґраційні пашпорти на виїзд до заморських країв. Тепер цю справу полагоджує еміґраційний інспекторат у Варшаві, куди мусять звертатися всі еміґранти.

Ця зміна дуже некорисна для еміґрантів, бо передтим, коли істнували експозитури по більших осередках, еміґрант міг особисто приїхати й на місці полагодити всі формальности. Сьогодні наслідком великої віддалі від Варшави, поспіх виключений і отримання дозволу вимагає довшого часу.

Дозволи на безплатні пашпорти до континентальних країв видають як і передше Державні Уряди Посередництва Праці.

Для полагоджування еміґраційних справ у Львові залишений б. управитель Експозитури Еміґраційного Уряду д-р В. Вишинський. Функціонує він при львівському воєвідстві як еміґраційний інспектор. Місце його урядування находиться в Еміґраційному Домі, вул. Вишневецьких ч. 4.

Виїзд до Зединених Держав Америки.

Американський консулят принимає під сучасну хвилину лише еміґрантів, які зголошуються з картами вступу та виключно в дні, означеному на тій карті вступу. Еміґранти, які зголосяться в консуляті без карт вступу, лише з одноколіровими посвідками або на основі устно обіцяного речинця, не можуть рахувати на полагодження справи і на виїзд.

Особи, яким на якийсь означений час відложено американську візу (наслідком лихого здоровля, через недостачі потрібних документів, або невиповнення всіх еґзамінаційних вимог консуляту) повинні перед зголошенням у консуляті по американську візу, вислати подання до консуляту з проханням надіслати їм нову карту вступу.

Карта вступу подає не лише речинець, коли еміґрант має зголоситися за візою, але також виказ потрібних до візи документів. Важним документом, який вимагають від кожного еміґранта, є оригінальна метрика народження, потверджена старостом.

Еміґранти, котрі не можуть предложити оригінальних метрик наслідком знищення книг підчас війни, вивезення книг або спалення, мусять виготовити собі в Окружному Суді так зв. акт знания.

Приїзд еміґрантів до американського консуляту без оригінальної метрики або акту знання, є недоцільний, бо такому еміґрантові консулят не видасть візи і він буде змушений з нічим вертати.

Справа рент.

Дуже часто трапляється, що наші еміґранти у Франції наслідком нещасливого випадку при праці дістають право до законної ренти.

Отримання ренти получене з ріжними формальностями, яких полагода вимагає довшого часу. Деякі пошкодовані, не маючи змоги чекати на полагоду справи у Франції, вертають до краю і не подають місця свого осідку. Це припинює справу, бо французька влада мусить робити довготревалі розшуки.

Тому кожний еміґрант, який дістав право до французької ренти, а не може оставати у Франції, повинен у найближчому польському консуляті лишити свою адресу, щоби потім за ним даремне не шукали.

Перевіз грошей через Німеччину.

Кожний еміґрант, який переїзджає через німецьку територію, може без перепон везти з собою 200 нім. марок, що рівняється 422 зол. або 47 ам. долярам. Коли хтось має більше грошей, повинен при вїзді до Німеччини взяти в німецькому митному уряді відповідну посвідку на перевожені гроші, або їх рівновартість у чеках та інших паперах. Така посвідка важна 4 неділі.

Припинення еміґрації до Уруґваю.

Досі могли їхати до Уруґваю ті особи, які мали звідтам завізвання. Нові постанови уруґвайського уряду уневажнюють всі дотеперішні дозволи, за вимком пасажирів, що їдуть I. кл. Інші еміґранти, тобто такі, що їдуть II. і III. клясою, можуть дістати дозвіл на вїзд, коли дістали з Уруґваю контракт праці.

Еміґранти, які мають старі завізвання, повинні робити заходи, щоби привернути їх важність.

За всіми інформаціями в еміґраційних справах повинні заінтересовані звертатися до Т-ва Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові, вул. Вишневецьких ч. 4. (Еміґраційний Дім).

—o—

За рівноправність зброєння.

БЕРЛІН, 6. X. ПАТ. В. міністр райхсвера Ґренер виголосив у берлінському дипльоматичному клюбі довший реферат на тему актуальних збройних справ. Промовець зазначив, що сам віддавна боронив тих самих домагань, які висунув теперішній уряд в останнім своїм меморіялі про рівноправність зброєнь. Ця рівноправність необхідна Німеччині для оборони границь і мусить спиратися не тільки на квантитативних змінах та роді зброї, але перш усього на зміні устрою райхсвери. Побіч райхсвери слід створити мілі-цію на основі загального військового обовязку, особливо в пограничних сторонах. Час служби в райхсвері мусить бути скорочений, а осягнені ощадности позволять перевести згадані зміни устрою райхсвери. Перефорсувати німецькі військові домагання мають політичні чинники і це залежить від їх зручности.

—o—

Німеччину запросили до Льондону.

Шарж д'афер англійської амбасади в Берліні Ньютон зложив візиту державному підсекретареві в уряді закордонних справ Більовові. В часі тієї візити запросив офіціяльно Німеччину на конференцію держав у Льондоні. Більов, як зачувати, дав відповідь, що покривається зі змістом виданого комунікату бюра Конті про становище уряду в цій справі. На основі повідомлення преси німецький уряд принципіяльно готов взяти участь в конференції, однак після одержання деяких ґарантій. У звязку з тим в найближчих днях уряд задумує дипльоматичним шляхом висондувати опінію в Парижі і Льондоні. Від вислідів тієї акції буде залежати остаточне рішення німецького уряду.

Економічний огляд.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

Купецтво і новий карний кодекс.

Артикули 280 і 281 нововиданого карного кодексу накладають на купців, які обовязані вести книги, а їх не ведуть зовсім або хибно, кари 6-міс. арешту або грошеві. Купці повели тепер відповідну акцію через свої бранжові організації, головнож через Торгов. Палати, в напрямі зновелізування тих постанов з уваги на великі небезпеки, що криються у практичному пристосуванні згаданих артикулів.

Справа заграничних позичок.

Пильні заходи польського уряду в Парижі біля зреалізування другої транші т. зв. залізничої позички у висоті 300 міл. франків усе ще безуспішні. Так само безуспішні до сьогоднішнього дня старання тогож уряду дістати безпосередньо від французького уряду позичку в тій самій висоті. Обі ці справи стали вже настільки безнадійні, що про них тепер не чути, дарма, що ще недавно день у день польська преса нотувала хід паризьких переговорів. Зате місце Франції заняла тепер Голяндія. Вправді погані враження, які винесла група голяндських капіталістів із господарки польських міських комун, знівечили надії тих комун на позичку, що про неї вони старались, але голяндський гульден має таки прийти до Польщі. Є це позичка, яку у вартости 30 міл. золотих має отримати текстильний промисл. Сиґналізують також англійську позичку у висоті 800 тис. фунтів на польську цукрову кампанію. Цей сподіваний приплив девіз — якщо не залишиться він у сфері побожних бажань — значно поправив би валютову ситуацію в Польщі.

Знижка цін і сірники.

У звязку з акцією обнижування цін монопольних (алькоголь, тютюн, мабуть і сіль) і картелевих виробів (цукор, а швидко нібито вугілля, залізо, цемент, дріжджі) Промислово-Торговельна Палата у Вильні звернула увагу на сірники. Вона вказує на те, що піднесення ціни сірників у р. 1931 з 8 на 10 сотиків за пуделко спричинило великий спадок консумції, особливо на селі, де повернули до кресала. Коли в р. 1930 сірничаний монополь продав 157.050 скринь, то в р. 1931 тільки 111.470, тобто на 29 проц. менше. Разом із вісткою про заходи виленської П.-Т. Палати біля редукції ціни сірників прийшла вістка про те, що концерн Крігера переговорює з одною французькою фінансовою групою у справі передачі своїх прав до польського сірничаного монополю.

Дискусія про планове обезцінення вартости польського золотого.

Проф. Кржижановський, загально поважаний у Польщі спец в економічних справах, опублікував недавно в журналі „Пшеглонд Вспулчесни" статтю яка відбилась широким відгомоном у цілій польській і жидівській пресі. Він радив у ній польському урядові, аби цей тепер — поки ще Банк Польський не втратив за багато золота зі своїх пивниць — спричинив „незначну і хвилеву девалюацію без девізових обмежень, без мораторії і без інфляції". На це відповів йому б. мін. І. Матушевський на сторінках офіц. „Газ. Поль." (з 2. ц. м.) передовицею п. н. „Трудніший шлях". У цій відповіди арґументує він, чому уряд Польщі не пішов лекшою дорогою добровільної девалюації гроша по зразкам Англії, а вибрав шлях куди тяжчий. Зриваючи зі золотим паритетом, мусілаб Польща не тільки обезцінити обіговий гріш, але теж з уваги на чужовалютові ставки у приватних договорах — мусілаб інтервенювати поміж довжниками й вірителями, а це спричинилоб великі труднощі. Та ще важнішою є внутрішня капіталізація. „Кожне захитання валюти вдаряє в капіталізаційне наставлення суспільства". На польському ґрунті є це особливо небезпечне з огляду на двовалютовість (зол. і дол.). Девалюація віддалаб заощаджені польські капітали чужим, що й так частинно є болячкою Польщі. — Твердження проф. Кржижановського (які — правда — збиває урядовий орган) про те, що й так доведеться покинути постійну валюту, мало сприяє акції, що її тепер рівнорядно з цілим світом повела Польща проти ховання гроша (тезаврації). Бо до поборення цього останнього необхідна перш усього певність грошевого устрою. А цю певність в очах громадян захитує все сам факт дискусії про можливість обезцінення краєвої валюти.

СВІТОВА ХРОНІКА.

Мусоліні про ліквідацію кризи.

Знаменитий американський журналіст Кнікебоккер, автор голосних недавно книжок „Червона торговля манить" і „Червона торговля грозить", мав тепер розмову з вождом італійського фашизму на тему світової кризи. Цю розмову подав він на сторінках „Фосс. Цайтунг". На його питання, які шляхи бачить Мусоліні для санації міжнародного господарства, відповів він ось-як: Ніхто вже не може довше чекати. Негайні засоби під сучасний мент такі: 1) відновлення атмосфери політичного довіря, 2) анулювання політичних довгів, 3) редукція митних ставок разом із відновленням свободи рухів для людей і капіталу. Одначе як довго поодинокі уряди опановуватимуть монополістичні і плютократичні групи, що для власної користи підтримують політику націоналістичного еґоїзму, так довго ці уряди не зможуть при помочі вказаних вище засобів узятись до поважного поборювання кризи.

Манджурська справа у світлі господарської конечности.

Далекосхідний конфлікт далекий ще до ліквідації. Часами видається вже, що відносини там сяк-так стабілізувались, аж ось знову приходять вісти про нові бої, які грозять великими міжнародніми комплікаціями. Одначе Японія на все готова. Посідання Манджурії є питанням життя і смерти Японії. Господарська конечність спровадила туди її війська, господарська конечність вимагає, аби цей край за собою закріпити. „Сільське господарство на японських островах — говорить д-р Камімарі, делеґат япон. державного банку, за посередництвом німецької преси — вистарчає на виживлення 32 міл. людей, так що решту харчевих продуктів і найважніші сирівці треба спроваджувати". Бо Японія має 65 міл. мешканців. „Надвишка ввозу харчевих продуктів — це річно 200—250 міл. ен". Цю проблему можнаб розвязати тільки збільшенням вивозу. Досі торг. експанзія японців ішла до Індій і Китаю. Індії все більше як відборець відходять у тінь, бо індустріялізуються самі і є теж труднощі валютові. Залишився Китай, як ринок, що ковтав досі 35—40 проц. цілого японського вивозу. А вивіз цей великий, бо „країна сходячого сонця" стала найбільш промисловою державою Азії. З початку господарської депресії вартість японської продукції сягала 7 міліярдів ен, а з того 60 проц. було призначених для закордону. Отже Японія — хоче вона, чи не хоче — мусить затримати й запевнити собі найбільшу експортову базу, якою є Китай. Посередня дорога до нього — це Манджурія, яка зокрема теж розвязує частинно справу перенаселення Японії.

В. Н-вич.

Голоси німецької преси.

БЕРЛІН, 6. X. ПАТ. Німецька преса обговорює умовини участи Німеччини в льондонській конференції та згідно апробує становище міродатніх кол, висловлене у вчорашньому комунікаті бюра Конті. Часописи повторюють оголошені французькою та анґлійською пресою інформації на тему справ, що мають бути предметом нарад конференції. Націоналістичні часописи оцінюють песимістично вигляди скликання конференції, інкримінуючи анґлійському урядові спонукати намовити Німеччину до повороту на розбройну конференцію за ціну теоретичного признання постуляту рівноправности Німеччини. Негодує теж з приводу вістки про домагання Еріота запросити на конференцію Польщу, Бельґію й Чехословаччину. Домагається відкликання німецьких делеґатів із Женеви, закидуючи їм, що ведуть переговори зі шкодою для інтересів Німеччини, суперечні з курсом німецької закордонної політики.

ПЛЯН СКЛИКАННЯ ЛЬОНДОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ РОЗБИВСЯ.

БЕРЛІН, 6. X. ПА. Бюро Конті підкреслює, що берлінські політичні кола на основі інформацій Райтерової аґенції вважають розбитим плян скликання льондонської конференції. І німецька преса твердить теж, що анґлійський міністр закордонних справ Саймон закинув плян скликати конференцію. Вину невдачі анґл. пропозиції приписують Франції, якої премієр відкинув домагання уневажнення німецьких інкримінацій. Німецький уряд рахується з можливістю, що конференція відбуватиметься без участи Німеччини. Та така конференція булаб нездібна сповнити свої завдання.

У ЛЬОНДОНІ ВТРАТИЛИ НАДІЮ...

ЛЬОНДОН, 6. X. ПАТ. Обговорюючи предложення скликання до Льондону конференції великих держав „Таймс" пишуть: Ще невідомо чи конференція 4-х держав зійдеться в Льондоні на другий тиждень. Досі запрошення на конференцію приняла лише Італія. Французький кабінет розглядав анґлійське предложення, та ще нічого не ухвалив. Німецький уряд відповів, що поважно розгляне предложення, та не міг би взяти участи в конференції, колиб основою нарад мали бути заяви уряду Франції та Анґлії в справі німецьких збройних домагань. Відтоді нема іншої вістки з Берліна. Тому, що уряд Злуч. Держав відповів, що його не цікавить справа рівноправности, до Вашинґтону не післали запрошення, та американського представника запросили би евентуально як обсерватора. „Дейли Телеґреф" ще песимістичніше оцінює положення, каже, що в Льондоні не мають уже надії, щоби конференція відбулася.

РЕДУКЦІЯ АВСТРІЙСЬКИХ УРЯДОВЦІВ.

ВІДЕНЬ, 6. X. ПАТ. Австрійський уряд згідно з женевськими дорученнями плянує дальшу редукцію державних урядників. На протязі місяця жовтня і листопада ц. р. буде зредукованих 3000 урядників. Вже у жовтні зредукують 10 до 12 прц. урядовців у міністерствах.

ГАЙНЕ-МЕДІНА.

ЛЯЙПЦІҐ, 6. X. ПАТ. Недуга Гайне-Медіна появилася знову в кількох випадках у півд. східній Саксонії. Отвердили 17 занедужань, м. н. 4 старших осіб.

НОВИНКИ

— **Забавовий сезон** започатковує філія Союзу Українок чайним вечором дня 8. X. год. 20-та у салі Української Бесіди; запевнюють веселу і свобідну забаву, добірний буфет та емоційну музику. 611 1—1

— **Свято в Духовній Академії.** У неділю 9. ц. м. Духовна Академія у Львові святкує великий день, а саме отворення нового, фільософічного факультету, отворення власного музею Академії та урочисте відслонення памятника основника й покровителя Академії, митрополита Шептицького, в городі Академії перед аркадами. Памятник виконав відомий різьбар А. Коверко. Свято це відбудеться в год. 12. вполудне, а попередить його архиерейська Служба Божа, що її відправить у церкві Св. Духа при вул. Коперника еп. Будка. Початок Сл. Божої вже в год. 8.30. Вступ на свято за запрошеннями.

— **У 20-ліття смерти Лисенка.** „Т-во Прихильників Української Пісні" у Празі, нагадуючи про дату смерти М. Лисенка (24 жовтня ст. ст. — 6 листопада н. ст. 1912), закликає цією дорогою українське громадянство, аби гідно вшанувало память Лисенка в 20-ліття його смерти. — **Управа.**

— **Справа професури Ів. Огієнка.** Як повідомляє „Православна Пресова Інформація", варшавський університет не відновлює контракту з проф. Іваном Огієнком у справі викладів на православній теольоґії. Наслідком того п. Огієнко не є тепер професором цього університету. Питання про заміщення вільної катедри церковно-славянської мови та палеоґрафії на богословському факультеті варшавського університету покищо не вирішено.

— **Дальші редукції в судівництві.** На терені львівського апеляційного суду дістали звільнення зі служби судді: Ломницький, Рабчинський, Янкевич та Будик, всі зі Львова. На провінції звільнені судді: Гудзьковський із Судової Вишні, Виницький з Янова, Шіндлер зі Стрия, Електорович з Любачева, Калиневич з Мельниці, Доніхт із Самбора, Терлецький із Мостиск, Михалевич із Краківця. В Перемишлі перенесені в стан спочинку віцепрез. окружного суду Гошек, окружні судді Кантор і Котковський та городський суддя Гриневич, в Тернополі: през. окружного суду Лінднер та окружні судді Розенбавм, Білинський, Коропецький, Зарицький і Заградник.

— **Потрібні голоси до української капелі.** Для можливого у скорому часі набору голосів до української капелі просить бажаючих стати до конкурсу подати наперед свої адреси і всі дані дотично голосу: Borys Samojlovyc, Horni Cernosice c. 20 u Prahy, Cechoslovakia. Будуть потрібні: сопрани, альти, високі тенори та II. баси. Про час та місце проби голосів буде оповіщено своєчасно в часописах.

— **Смерть при роботі.** В часі копання фундаментів під дім у Любачеві засипала земля робітників С. Сеньовського й Івана Хмельовича які згинули на місці. — При вул. Обертинській ч. 7. у Львові добудовують III. поверх тієї камениці. Підчас витягання бельок одна белька впала на голову 26-літ. Ів. Печерика (Огіркова 5) і розбила йому череп, що аж мозок розприскався на вулиці. Печерик осиротив жінку та двоє дітей.

— **Комуністи в польській гімназії.** У польських відділах державних ґімназіях у Стрию відкрила поліція комуністичну ячейку. Арештовано кількох учеників.

— **За нелеґальну кольпортажу.** Судова розправа проти трьох парубків із Гуміниця пов. Львів, обвинувачених у приналежності до ОУН та кольпортажі протизаконних летючок, скінчилася засудом Миколи Еліяшевського на 2 і пів року вязниці. Двох інших увільнено. Боронили: д-р Старосольський, д-р Паньківський і д-р Шухевич.

— **Самогубство.** Біля стації в Мшані коло Львова згинула, кинувшись під потяг, ґувернантка Анна Кендзерська. — В Зимній Воді коло Львова застрілився 19-літн. Евген Курович з Левандівки. Причиною самогубства була неправесна його дитина, якій не міг дати удержання.

— **Грабунковий напад.** До склепу Крайзлера в Станиславові увійшов вечором якийсь чоловік і заставши тільки дві жінки, зажадав склянку содової води. Нараз добув револьвер і зажадав видачі всіх грошей. Після того стрілив у воздух. Коли його домагання не сповнено, стрілив до 1-ї жінки, ранячи її в груди. Стріл до другої жінки хибив. На гук вистрілу почали збігатися люди, а тоді бандит вибіг на вулицю і серед метушні втік.

— **Згоріло село.** В районі Ольковичі, як повідомляють із Вильна, згоріло радянське село Стриеново. Жертвою вогню впало 76 мешкальних домів і багато живого інвентаря. У вогні згинуло 6 осіб, між ними троє дітей і 95-літний старець.

— **Страйк і військо.** В міській газівні у Варшаві застрайкували робітники з причини редукції платні. Магістрат перевів примусове урухомлення газівні при помочі війська. Роботи виконують вишколені спеціяльно вояки. Одночасно всі брами і входи до газівні обсадила поліція.

— **Велика дефравдація.** Варшавський апеляційний суд розглядав справу Ілярія Домбровського, б. урядовця магістрату, засудженого за дефравдацію 350.000 зол. Суд удержав при деяких формальних змінах попередній вимір кари 5 літ вязниці.

— **Безробітних в Польщі** в дні 1. жовтня було 147.166. У відношенні до попереднього тижня зменшилася скількість безробітних на 2.003.

— **Цвитуть акації.** У праському щоденнику „Право Ліду" з 4. жовтня читаємо: Примхи цьогорічньої осені дивні. Коли на одному кінці держави холод, повідомляють із інших сторін, що там зовсім літне тепло. В Клятових зацвив білий боз, з Братислави приходять вістки про другий цвіт яблунь, на Моравії цвитуть грушки. І так зявляються попри достиглі овочі, щоправда, малі, одначе розвинені цвіти другої цьогорічної весни. В Празі зацвили каштани, а навіть, то тут то там видно біле пахуче цвіття акацій. Теплота води за ніч досить опадає, всеж є ще такі смільці, що ще купаються.

— **Циганська штука.** У Гайновім складі сукна в Чернівцях торгувала циганська шайка сукно. Але цигани не купили нічого, й коли уже віддалилися, запримітив занятий у складі 19-літний Йозеф Салтер, що цигани забрали з собою три звої сукна. Салтер побіг за циганами, що прямували до Прута. Але настав вечір, а молодого Салтера не було, й фірма повідомила про це поліцію. Ствердилося, що Салтер був у лозах. Заходить підозріння, що цигани там його піймали і кудись заволікли, щоб утекти й затерти за собою слід.

— **Політичне вбивство.** Віденські часописи повідомляють із Лінцу, що в околиці того міста найшли тіло якоїсь людини, страшно змасакроване. Слідство виявило, що вбитий це болгарський урядовець Димітров. При ньому найшли гроші, тому здогадуються, що його вбили політичні противники.

— **Боротьба з деморалізацією в Німеччині.** Держ. комісар в Прусах Брахт видав низку нових розпорядків, що мають на меті припинити всякі нарушення публичної обичайности. Між іншим будуть строго контролювати всі нічні забавові льокалі та зовсім заборонені ревії наготи. Крім того наказано строгу контролю книгарень, що продають еротичну літературу, видавану під покришкою науково-сексуальних студій. З огляду на сильний зріст проституції Брахт наказав енергійну поліційну боротьбу з публичною проституцією.

— **Рокфелер втратив дві третини маєтку.** В американських фінансових колах викликала велике враження біографія відомого богача Рокфелера. Наслідком господарської кризи Рокфелер стратив дві третини маєтку, який із 500 міл. дол. змалів до 150 міліонів.

— **Університетські оплати в натурі.** З Ню Йорку повідомляють, що ректор університету в Ілінойс повідомив студентів, що як вони є синами селян і не мають готівки, то університетські оплати можуть заплатити в натурі. На те багато студентів заявило, що платитимуть університетські оплати частинно пшеницею, частинно безрогами. Ректорат на те згодився.

— **Музей Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові,** вул. Чарнецького 24, мав у місяці вересні 64 катальогових чисел приросту до ч. 23182 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольогія 10, побутова старина 2, етнографія 69, історичні памятки 1, малюнок 1, різьба 1, репродукції 13, видівки 696, альбоми репродукцій 3, фотографії 78, монети 20, банкноти 47, відзнаки-жетони 2. Жертводавцями були пп.: д-р Андрусяк М., Береза Я., Брилинський М., інж. Винар, Грабович Ю., радн. Давидович О., Дорош В., Довганик Д., Дудик К., інж. Єрмолаєв М., Івасечко О., дир. Кривецький І., д-р Коцюба С., Козак К., д-р Левицький В., Липка О., Матла З., рев. Мельничук М., Музикова Я., ред. „Нової Хати", Польовий З., інж. Пастернак С., д-р Парфанович С., д-р Полянський Ю., т-во „Плай", кружок „Рідної Школи" в Тернополі, проф. Січинський В., Семракович, Совачева А., радн. Сопотницький О., Співак Б., Стефанівська І., Терещук В., ред. Таранько М., нач. Ханлерис С., д-р Хома І., пос. Шекерик-Доників, проф. Шендрик І., Шимків Т., Янушевич Л. Управа Музею складає всім щиру подяку. Відвідувачів було 102, в тім 3 шкільні прогульки. — **Управа Музею.**

— **Справлення помилок.** У вчорашньому (222) числі „Діла", у статті **„Утопія та дійсність"**, наслідком недогляду коректора мотто до II. розділу п. з. **„Historia magistra vitae"** появилося під розділом I. — В статті п. з. **„УКТОДІ" закупило дім"**, поміщеній у вчорашньому числі **„Діла"**, у третій стрічці здолу треба читати: „Ціна купна згаданого обєкту виносить **26.500** долярів", а не **26.000** долярів, як хибно видруковано.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Чи справді?

— Випозичальні книжок забивають видавництва! — каже дехто і має рацію.

— Касина забивають часописи! — каже другий дехто і також має рацію.

Хто нині, маючи під носом чи навіть під лісом випозичальню, купить книжку. Адже ціна одної книжки рівна менш-більш місячному абонаментові у випозичальні.

Хто, маючи в місці касино (хочби й таке як Львів!), буде передплачувати часопис і рівночасно платити вкладку до касина!?

Може й бувають такі випадки, але ні... кі, чого доказом векслі видавництв, місячні... нагани преси і т. п.

— Всеж таки книжка, сяк чи так, доходить до широких кол нашого громадянства!

І це булаб правда, як би...

Якби я припадково не зайшов до бібліотеки „Просвіти" (Львів, Ринок ч. 10!) за ближчими інформаціями.

Показується, що читаючий український Львів не дуже вперто облягав випозичальню. Леви чотириста людей виделеґувала 50-тисячна маса на абонентів. І то ще наказувала їм, щоб не дуже спішилися і не за часто показувалися на очі урядовцеві випозичальні.

— Вистане, мої любі — повчала делеґатів — як покажетеся раз на тиждень.

Деякі делеґати взяли собі цю інструкцію так дуже до серця, що показувалися раз на місяць.

— Другий поверх, незручний захід і — загалом...

Випозичальні забивають видавництва!...

На щастя, в нас воно так не є. Випозичальні не мають таких душегубних амбіцій, зате мають самовбивчі заміри — подібно зрештою як видавництва.

Випозичальня „Просвіти" переноситься на долину. Щоби ніхто не нарікав на сходи, входи і заходи. Ідеш вулицею, хочеш позичити книжку — один крок і ти вже у випозичальні.

Вірю, що тоді аж трамвай буде спинятися, щоб не розїхати абонентів. А книжка дійде тоді до широких кол нашого громадянства і здивується, що в неоднім домі вона... перший раз.

Галактіон Чіпка.

З листів до Редакції.

До Хвальної Редакції часопису „Діло" у Львові.

Прохаємо помістити у Вашому цінному часописі таку заяву:

В 37 ч. часопису „Громадський Голос", у звідомленні про свято національної праці з нагоди тристаліття уродин гетьмана Івана Мазепи, поміщена така замітка: „Разили лише невідповідальні виступи п. Мельниковича та його сокальських джентельменських компаніонів, а ті виступи дуже подобали на... провокацію академії".

Комітет, який займався уладженням свята, стверджує отсим, що ані член Комітету і головний впорядчик п. інж. Мельникович, ані ніякий інший член Комітету не зробили в часі свята нічого такого, чим заслужилиб собі на повищу кривлячу їх замітку.

З правдивою пошаною

ЗА КОМІТЕТ СВЯТА МАЗЕПИ В СОКАЛІ:
Д-р Лев Хоминський, *Володимир Кохан.*

Із судової салі.

ПІД ЗАМІТОМ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО УВО

Перед львівським трибуналом присяглих, як делеґованим почалася розправа проти 23-літнього Теодозія Охримовича, гімн. абітурієнта зі Завадова біля Стрия та проти 24-літнього Миколи Барана, робітника зі Завадова, обвинувачених у приналежності до УВО та протидержавній праці в тій організації. Охримовичеві акт обвинувачення закидає теж, що під загрозою револьвера забрав у гром. післанця Ів. Тимчишина 600 зол. на шкоду Лаз. Серета, власника ліса в Голобутові. Акт обвинувачення зазначує в умотивуванні, що Охримовича вже в 1928 р. приловили на цьому, як виливав із олова боксери. Обвинувачений, мовляв, боронився тим, що боксери робив тому, бо хотів їх роздати товаришам, які потребували їх до якоїсь бійки в Стрию підчас польського свята десятиліття Польщі. Дальше акт обвинувачення закидає Охримовичеві, що в 1928 або 1929 р. основував у Завадові організацію „Пласт", що — як твердить акт обвинувачення — був вступним вишколом УВО, та що вкінці Охримович уладжував українські маніфестації та втягнув до тієї акції обв. Мик. Барана, якого заприсягнув.

За закидуване йому стероризування Тимчишина та ограблення 600 зол. Охримович відповідав уже перед наглим судом у Стрию, одначе цю справу передали звичайному поступованню.

Обвинувачує прок. Мостовський, веде розправу р. Ягодзінський, боронить д-р Л. Ганкевич.

ЗВІЛЬНЕННЯ НЕВИННО ЗАСУДЖЕНОГО.

Окружний суд у Коломиї засудив Дрогомирецького Петра і Перцевича Михайла з Березова Вижного за вбивство Миколи Неґрича (злочин з § 140 к. з.) першого на два роки, другого на 14 місяців тяжкої вязниці. Перший приняв присуд, а другий зголосив відклик. Дня 4. ц. м. відбулася четверта з черги розправа в апеляційному суді у Львові і трибунал у складі радн. Войнаровича, Маліцького і Завістовського відкинув коломийський присуд і звільнив Михайла Перцовича. Обвинувачував прокуратор Човніцький, боронив д-р Лев Ганкевич.

ПЯТЬОХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД ЗОЛОЧІВСЬКИМ СУДОМ.

В днях 29. IX.—1. X. ц. р. відбулася перед судом присяглих у Золочеві розправа проти пятьох молодих українців, обвинувачених у злочині з § 97 арт. 1. і § 154 к. з. На лаві обвинувачених засіли два ґімн. ученики VI. кл. Теодор Курпіта і Петро Циця та трьох селян: Василь Гевко, Василь Босак і Олекса Курпіта. Трибуналові проводив начальник окр. суду Зяркевич, обвинувачував прокуратор Мік, боронили золочівські адвокати: д-р Струсевич, д-р Ваньо, д-р Дольницький, д-р Пиндик і д-р Кац. Акт обвинувачення закидав усім обвинуваченим, що вони вночі з 1. на 2. травня ц. р., себто в часі Великодних Свят, розліпили в Ремезівцях, пов. Золочів, протидержавні відозви і тимсамим допустилися злочину державної зради й заворушення публичного спокою. Акт обвинувачення опирався на зізнаннях двох селян з Ремезовець: Яна Щегельського і Василя Юркова, які нібито критичної ночі приловили підсудних Теодора Курпіту і Гевка при розліплюванні відозв, а також на факті найдення у обвинуваченого Теодора Курпіти кількох примірників таких самих відозв. Згадані обвинувачені заперечили у слідстві і перед судом якунебудь участь у протидержавній акції, а Курпіта ствердив, що відозви йому підкинено. Обвинувачений Петро Циця признався до закидуваної йому вини, але оборонявся тим, що якийсь невідомий мущина поручив йому під загрозою смерти розліпити відозви в Ремезівцях і обвинувачений це виконав. Хоча доказові прокураторські свідки потвердили під присягою свої попередні твердження, одначе попуталися в зізнаннях, які собі взаїмно противорічили. Тимчасом оборона могла цілою низкою свідків і фактів виказати безсумнівну невинність обвинувачених. Лава присяглих суддів заперечила всіма голосами питання щодо § 97 дотично всіх обвинувачених, а питання щодо § 154 затвердила більшістю 9 голосів тільки дотично Циці. З уваги на те трибунал видав присуд, яким засуджено Цицю на півтора року вязниці, а всіх інших увільнено від вини й кари. Теодор Курпіта і Гевко перебували у слідчім арешті від 4. травня, а інші від половини липня.

Дописи.

МОСТИЩИНА. **(Посвячення читальняної домівки і концерт української пісні в Соколі).** Дня 23. вересня ц. р. почали сходитися численно селянські маси в Соколі до церкви, щоби по скінченні богослуження взяти участь у посвяченні читальняної домівки. Прибув рівнож о. Пшепюрський зі Старяви й о. Білик з Арламівської Волі. В год. 12. передполуднем вирушила процесія з трьома священиками й сотками людей до новозбудованої читальні. Посвячення доконав о. Пшепюрський, який заразом виголосив до вірних заохочуюче слово, щоби громадяни Соколі горнулись численно до читальні й посилали там свої діти, а відтак вказав, яке велике значіння має читальня для села. В год. 7. веч. відбулося в цій салі свято української пісні та народніх танків. Душа раділа, коли малесенькі діточки, убрані в народню ношу,описувалися при звуках мандолінової орхестри нашими національними танками. Рівнож хор під диригентурою п. Сл. Гоміняка вповні відповів свому завданню. Слава громадянам Соколі, що не щадили грошей на будову читальняної домівки, слава провідникам, що не жалували труду! Дай Боже, щоби в інші села приспаного мостиського повіту пішли слідом Соколі!

СТАНИСЛАВІВ. **(Прощання президента суду).** З днем 1-го жовтня ц. р. перейшов у стан супочинку довголітній президент найбільшого окружного суду в республиці, а саме станиславівського, Филемон Метелля. Прибувши перед 19 роками до Станиславова як віцепрезидент суду, стає підчас війни президентом і на тому становищі працював без перерви досі. І як знаменитий правник, і як зразковий суддя й адміністратор, і як характерна, дуже добра людина, зєднав він собі дійсно всіх у цілій окрузі і мав всюди загальне признання, поважання. Не диво, що його уступлення викликало в цілій судовій окрузі великий жаль, а офіціяльне прощання його було великою маніфестацією. Відбулося воно у великій салі суду присяглих, прибраній гарно килимами і квітами. На головнім місці висів портрет уступаючого президента. Салю виповнили по береги всі судді з Станиславова і всіх судів округи, численні представники палестри і нотарі округи. Прощали уступаючого іменем суддів віцепрезидент суду Янковський, іменем прокуратури прок. Фогель, імейем адвокатів делегат д-р Блюменфельд, іменем нотарів член виділу нотаріяльної палати Монульський, а врешті іменем канцелярійного судового персоналу п. Войтинський. Всі промовці згадували і наводили справді великі заслуги і надзвичайні прикмети уступаючого. Найважнішою точкою свята була промова самого уступаючого президента Метеллі, якої вислухали всі тронуті майже до сліз. На памятку вручено уступаючому великий альбом суду, з фотографіями всіх 14 судових будинків округи і всього персоналу тих судів, а його портрет полишиться в суді на все у президіяльній салі засідань. Так прощав уступаючого президента офіціяльний світ. Так прощали товариші праці. Але уступлення през. Филемона Метеллі з великим жалем приймає й українське громадянство. В його особі, котрою величалося судівництво, бачили все і всюди всі українці сина українського роду, що не якимись протекціями, але правдивими спосібностями, працею, заслугами і характером вибився на таке визначне становище. Ведучи такі довгі роки найбільшу судову округу, строго дбав він про те, аби в тій окрузі законів на шкоду нашого народу не нарушували, дбав про права української мови в судівництві, судді й урядовці наші знали і відчували, що в нім мають свого опікуна, а дім його був домом, де навіть підчас офіціяльних принять панувала українська мова. Не забудемо і того президентові Метеллі, що за часів Української Держави станув у перші ряди українського судівництва і заняв у нім дуже визначне місце, бо став віцепрезидентом Апеляційного Суду і віцепрезидентом Сенату, що заступав Найвищий Суд, себто був також віцепрезидентом Українського Найвищого Суду. Уступаючий президент — це брат бувшого посла до Галицького Сойму, повітового маршалка чесанівського повіту і визначного українського діяча, о. Северина Метеллі. Нехай-же тих кілька слів заслуженого признання буде в оцю пору прощанням уступаючого президента від українців з палестри, нотаріяту, суддів і урядовців, а також від українського населення округи. — Х. Х. Х.

Чи Ви сповнили вже свій обовязок супроти української преси? Памятайте про Вашу постанову заплатити в місяці жовтні ц. р. усі залеглости та прислати передплату!

СПОРТ.

УКРАЇНА—Т. Ш. Л.

В неділю 9. ц. м. в год. 3. попол. розіграє Україна товариські змагання з віце-мистцем львівської Б-кляси Т. Ш. Л. на його грищі (Левандівка). Попередять змагання дружин молодших.

ЖІНОЧИЙ ПЯТИЗМАГ.

В неділю 9. X. 1932 рівночасно з мужеським пятизмагом за мистецтво У. С. С. відбудеться міжклюбовий жіночий пятизмаг. Зголошення в суботу 8. X. до год. 19.30 Акад. Дім домівка У. С. С. К. Організує С. С. „Плай“.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzeckiem.

НОТИ.

НОВІ СЛУЖБИ БОЖІ (мольова й дурова) та панахида на мужеський хор. Зібрав і впорядкував О. Плешкевич. Львів, 1932. Стор. 64, формат кантички.

СПИС ЖЕРТВ НА БУДОВУ ШПИТАЛЮ ІМ. МИТРОП. АНДРЕЯ.

Виказ XXXIV.

Зложили: 10.000 ам. долярів Львівська Архіепархіяльна Рада як фундацію 2 ліжок для лікування священиків; 20 ам. дол. Анна Бойко Америка; 190 зол. збірка І. Кургана коло львівских церков; по 50 зол. пар. ур. Залізці (Холорів) і Сел. Спілка в Колодениці; 32 зол. дек. ур. Романів; 20 зол. укр. каса Личаків; по 15 зол. пар. ур. Запитів і збірка коло Усп. церкви; 11 зол. о. Л. Залужний Девятники; по 10 зол. О. Косик Познань, О. Белей і Угрин Львів і о. Л. Залужний; 8 зол. пар. ур. Солонка; по 5 зол. Е. Левицька Львів, пар. ур. Рахиня і І. Королько. По 3 зол. пар. ур. Девятники, Солуків і Ляшки Дол.; по 2 зол. пар ур. Деревляни, Парашка Славко, пар. ур. Поникавиця Мала, Соколівка, Солонка, Завалів і Д. Мороз; по 1.50 зол. пар. ур. Девятники, Завалів і Солонка. По 1 зол. пар. ур. Голешів, Миколаїв (2 рази) і Д. Мороз Станиславів.

Дружина бл. п. д-ра Петра Шевченка в Радивилові подарувала інструментаріюм Покійника вартости около 500 золотих.

Бл. п. Варвара Фединяк записала Н. Лічниці реальність в Замарстинові, оцінену судово на 2.200 золотих.

Всім жертводавцям складає подяку *Виділ Народної Лічниці.*

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у приватних оборотах 8.90½ при недостаточній подачі.

Бельгія 123.50, 124.11, 123.49; Голяндія 358.38, 359.28 35.848; Льондон 30.84 — 81, 30.98, 30.68; Н. Йорк чек 8.91.7, 8.93.7, 8.89:7; Н: Йорк кабель 8:92:2, 8:94:2, 8:90:2; Париж 34.95, 35.03, 34.87; Швайцарія 172.00, 172.43, 171:57; Берлін 212.00

ЗБІЖЕ.

За 100 кг. надавча стація парітас 290 км. Ціни ринкові.

Пшениця двірська 22.75—23.25; пшениця збірна 19.50—20.00; жито однородне 14.50—15.—; жито збірне 14.—14.25; ячмінь двірський однородний 13.25—14.—; ячмінь на мливо 12.25—12.75; овес гал. 12.00—12.50; кукурудза краєва 21.50—22.—; фасоля біла 14.——18.—; фасоля краса 18.——20.—; горох ½ Вікторія 19.——21.—; горох пільний 15.00—17.00; бобик 11.50—13.00; вика чорна 12.50—13.50; сіра 11.00—12.00; гречка 12.00—12.50; лен 31.00—33.00; лубін синій 10.00—11.00; ріпак озимий 35.50—36.50; мак синій 95.00—1.00.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 6. X. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3·20 зол., за літру молока 21—23 сот., літру сметани 1·10 зол., копу яєць 4·70—4·80 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 7. X. год. 7.30 веч. „Схоплення Сабінок“.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 7. X. год. 7.30 веч. „Бездомний лікар“

Кіна.

АПОЛЬО: „Ловіцька княжна“.
АТЛЯНТІК: „Сержант X“.
КАСІНО: „Чоловік-мавпа“ (Ван Дайк).
КОЛІСЕЙ: фільма „Засланці“ та ревія „Головне не перейматися“.
КОПЕРНИК: „Чоловік, якого я вбив“.
МАРУСЕНЬКА: „Чоловік, якого я вбив“.
МІРАЖ: „Облава Парижа“.
ОАЗА: „Ватерльо-Брідж“, „Присуд моря“.
ПАЛЯС: „Король то я“ (Власта Буріян).
ПАН: „Жінка та шпіон“.
ПАСАЖ: „Золото“, фільм. тиждень і комедія.
ПРОМІНЬ: „Дзвонар із Нотр-Дам“ і ревія „Сміх то здоровля“.
СТИЛЕВЕ: „Циганські романси“.
УТІХА: „Жовтолицій капітан“, „Скарб на пустині“.
ХИМЕРА: „Містер Джекель і д-р Гайд“.

Закордонне радіо.

Субота, 8. жовтня 1932.

Ляйпціг (259,3) 20.10 „Весела вдовичка“ оп. Легара, **Братислава** (278,5) 16.10 Концерт, **Копенгаген** (281,2) 16.10 Діточий хор, **Штрасбург** (345,2) 21.15 „Фавст“ оп. Гунода, **Штутгарт** (360,6) 13.30 Концерт, **Гельсінгфорс** (368,1) 19.00 „Чар вальса“ оп. Штравса, **Білгород** (430,4) 17.30 Нар. пісні, **Рим** (441,2) 13.00 Легка музика, 20.45 „Мадам ді Теб“ оп. Льомбарда, **Прага** (487) 19.00 Легка музика, 20.00 Кабарет, **Відень** (517,2) 11.30 Махекова капеля, 17.25 Концерт, 20.00 „Гавайська цвітка“ оп. Абрагама, **Мінхен** (532,9) 13.00 Концерт, 20.00 Веселий вечір, **Будапешт** (550,5) 17.00 Циг. орхестра, **Харків** (937,5) 15.00 Українська музика, 16.35 Пролет. пісні, 18.00 Трансм. з театру, 24.00 Комунікати, оп. арії, **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 17.30 Псих. гигієна, 17.50 „Геляда та стар. культура Сходу“, 19.45 „Смертельна рівнодушність“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 8. жовтня 1932.

11.58 Час, 12.10 Огляд преси, 12.20, 12.45 Грамофон, 12.40 Метеор. комунікат, 13.10 Шк. поранок, 13.50 Військові вістки. 16.00 „У бурштиновій палаті“, для старших дітей, 16.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Чому 2×2 = 4?“, 17.00 Авд. для хорих „Доглядачка“, легка орхестра, 17.30 Концерт, 17.40 Актуальний відчит, 18.00 Концерт із каварні, 18.55 Фейлетон, 19.10 Всячина, грамофон, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Легка музика, 22.05 Шопенові твори, 22.40 „Шікаго, столиця нашої еміграції“, 22.55 Комунікати, 23.00 Танкова музика.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Виданича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10